

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE
NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának
és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesének

KÖZÖS JELENTÉSE

az AJB-889/2017.
számú ügyben

Előadó: Dr. Garaguly István

Érintett szervek: Miniszterelnökség, Nemzetgazdasági Minisztérium, Pest
Megyei Kormányhivatal, Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni
Járásai Hivatala

2017.

**Az alapvető jogok biztosának és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó
helyettesének
Közös jelentése
az AJB-889/2017. számú ügyben**

Előadó: dr. Garaguly István

Az eljárás megindulása

A panaszbeadvány szerint az Órhalmi Szent István Király Római Katolikus Templom tetőfelújítása során a tető bontásából származó, több teherautónyi veszélyes bontási hulladékot (azbeszt tartalmú tetőfedő palát) a falu melletti magánterületen deponálták, majd építési törmelékkel fedték be.

A beadványozó a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőséget és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóságát értesítette, azonban a hatóságok eljárásának eredményeiről nem kapott tájékoztatást.

A panasz alapján, a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével, a testi és lelki egészséghez való joggal, az egészséges környezethez való joggal és a petíciós joggal összefüggő visszásság gyanúja miatt az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajb.) 20. § (1) bekezdés alapján a biztos vizsgálatot indított.

Eljárásunk során megkerestük a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőséget (a továbbiakban: Felügyelőség), valamint az első fokú környezetvédelmi hatóság felügyeleti szerveként két ízben vizsgálatra kértük fel az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőséget (továbbiakban: Főfelügyelőség). A Főfelügyelőség vizsgálatának eredményeiről szóló tájékoztatás alapján megkerestük a Pest Megyei Kormányhivatalt (a továbbiakban: Kormányhivatal) az ügygel kapcsolatos tájékoztatás és az iratok megküldése érdekében.

Az érintett alkotmányos jogok

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „Magyarország független, demokratikus jogállam.”
- A testi és lelki egészséghez való jog: „Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.” E jog „értvényesülését Magyarország [...] a környezet védelmének biztosításával segíti elő.” [Alaptörvény XX. cikk (1) és (2) bekezdés]
- Az egészséges környezethez való jog „Magyarország elismeri és értvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.” [Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdés]
- Petíciós jog „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.” [Alaptörvény XXV. cikk]

Alkalmazott jogszabályok

- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.);
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.);
- A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (Pkbt.);
- A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (MvTv.);
- A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (Htv.);
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.);

- Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (Étvhr.);
- A veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet (VhKr.);
- A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (KTVFr.);
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet (StatútumR.);
- A hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet (HulladékjegyzékVMr.);
- Az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet (BontásiHR.);
- Az azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló 12/2006. (III. 23.) EüM rendelet (EüMr.);
- Az egyes veszélyes anyagokkal, illetve veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes tevékenységek korlátozásáról szóló 41/2000. (XII. 20.) EüM-KöM együttes rendelet (EgyüttesR.);

A megállapított tényállás

A beadvány, valamint a megkeresett szervek tájékoztatásában foglaltak alapján az alábbi tényállást állapítottuk meg:

1. A Felügyelőség tájékoztatása szerint 2013. május 7-én érkezett közérdekű bejelentés, az Őrhalom, Rákóczi út 1/d. alatt (az Aradi út és a Sárvári Endre út által határolt, Őrhalom 1/2 hrsz.-ú telken lévő) Szent István Király Római Katolikus Plébániatemplom tetőfelújításából származó azbesztcement-palának és egyéb hulladékoknak az Őrhalom, Ságvári Endre út közelében lévő ingatlanok területén történt illegális lerakása miatt.

A bejelentés alapján a Felügyelőség 2013. június 4-én előre be nem jelentett helyszíni ellenőrzést tartott az Őrhalom 3, 102 és 02/2 hrsz.-ú ingatlanokon.

Nem sokkal ezután, 2013. július 29-én a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság is bejelentést tett a Felügyelőséghez, amely szerint az Őrhalom 02/2. hrsz.-ú ingatlanon Őrhalom Község Önkormányzata megbízásából a Dunamenti Regionális Vízmű Zrt. 50 m³ hulladékot helyezett el. Az Igazgatóság a Felügyelőséget a Htv. alapján szükséges intézkedések megtételére kérte.

A Felügyelőség megkereste az Őrhalom 3, 102 hrsz.-ú ingatlanok tulajdonosaként az Önkormányzatot¹, valamint az Őrhalom 02/2 hrsz.-ú ingatlan tulajdonosait² és az ingatlanjaikon található hulladékokkal kapcsolatosan nyilatkozat tételére hívta őket fel.

Az Önkormányzat arról tájékoztatta a Felügyelőséget, hogy a Kossuth út 35. szám alatti ingatlanon³ tereprendezés során keletkezett mellékterméket, valamint földet feltöltésre illetve tájrendezésre használták fel, az ugyanitt az épület bontás során keletkezett téglát és faanyagokat a helyi lakosok újrahasználták/újrahasznosították.

A Felügyelőség arról tájékoztatta vizsgálatunkat, hogy az eljárás eredményeiről a közérdekű bejelentő tájékoztatása nem történt meg a hatásköri változásokhoz kapcsolódó ügyiratválogatás során téves ügyiratmozgatás miatt, azonban a hiányzó tájékoztatást a Felügyelőség a válasz megküldésével egyidejűleg pótolta⁴.

¹ KTVF:41870-1/2013.

² KTVF:41870-2/2013.

³ Az Önkormányzat tájékoztatásában foglalt Őrhalom Kossuth Lajos út 35. cím sem a közérdekű bejelentés szerinti HRSZ-ekkel, sem pedig a Szent István Király Római Katolikus Plébániatemplom címével nem azonosítható, vélhetően elírás.

⁴ KTF:45919-1/2014. számú tájékoztatás

2. A Felügyelőség válasza nem tartalmazta a panaszban foglalt, a szennyezés forrása szerinti alap-probléma: a templom tetejéről bontott azbeszt tartalmú pala kezelésével kapcsolatos tájékoztatást, ezért az Ajb. 21. § (1) bekezdés b) pontja alapján felkértük a Főfelügyelőséget a Felügyelőség eljárásának a vizsgálatára.

A Főfelügyelőség vizsgálata során bekért valamennyi, az ügygel kapcsolatos iratot, valamint a tervezett esetleges intézkedésről tájékoztatást kért a Felügyelőségtől.

Az időközben, 2015. április 1-el bekövetkező jogutódlás miatt a jogutód Pest Megyei Kormányhivatal részére küldött megkeresés⁵ alapján a Kormányhivatal arról tájékoztatta a Főfelügyelőséget, hogy 2015. május 18-án előre be nem jelentett helyszíni ellenőrzés során az Őrhalom 02/2. hrsz.-ú ingatlanon azbeszt tartalmú hulladékot nem találtak, csupán elszórtan kb. 2 m³ háztartási vegyes és 5 m³ zöldhulladékot.

A Kormányhivatal a talált hulladékokkal kapcsolatosan tájékoztatást kért az ingatlan tulajdonosaitól, amelynek eredményeiről és a további eljárási cselekményekről későbbi, újabb tájékoztatást ígért részünkre küldött levelében.⁶

3. A Főfelügyelőség 2015. szeptember 25-én kelt levelében kérte a Kormányhivatalt a megtett eljárási cselekményekről szóló tájékoztatásra.⁷

A Kormányhivatal Főfelügyelőségnek küldött válasza⁸ szerint az ingatlantulajdonosok úgy nyilatkoztak, hogy észlelték az illegálisan lerakott hulladékot, amely jelentős részben háztartási vegyes hulladék, valamint zöldhulladék, amelyet engedélyük nélkül és tudtukon kívül helyeztek el az ingatlanon. A megkeresett tulajdonosok közül többen is nyilatkoztak úgy, hogy az ingatlanon illegálisan elhelyezett hulladékokról nem volt tudomásuk, mert nem élnek életvitelszerűen ott.

A Kormányhivatal Főfelügyelőség részére küldött válasza szerint az érintett ingatlanok egyik tulajdonosa – a Kormányhivatalhoz visszaérkezett térítvény alapján – elköltözött, ezért az új lakcímeinek megismerése érdekében megkereste a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalát. A Kormányhivatal tájékoztatása szerint e tulajdonos nyilatkozatának ismeretében és ismételt helyszíni ellenőrzést követően lesznek megállapíthatóak a szükséges további eljárási cselekmények. A Főfelügyelőség ezzel a tájékoztatással lezártnak tekintette a biztosi felkérés alapján lefolytatott vizsgálatot.⁹

4. A Főfelügyelőség vizsgálatának eredményéről szóló fenti tájékoztatások alapján *ismételten felhívtuk* a Főfelügyelőség főigazgatójának figyelmét arra, hogy Hivatalunkhoz érkezett beadvány, valamint az ezt megelőzően a Felügyelőségnek 2013. május 7-én tett közérdekű bejelentés szerinti azbesztcement-pala az Őrhalom 1/2 hrsz.-ú ingatlanon lévő, helyi védetség alatt álló Szent István Király római katolikus plébániatemplom 2013. március-áprilisában elvégzett tetőfelújításából származik, amely látható a templomról készült korabeli fényképfelvételeken is.¹⁰

A Főfelügyelőség vizsgálata eredményeként a fentiek szerint megküldött tájékoztatások azonban nem tartalmaztak arra vonatkozó adatot, hogy a Felügyelőség, valamint a Kormányhivatal eljárását a szennyezés forrása felől, vagyis a panasszal érintett azbeszt tartalmú pala bontásával képződő veszélyes hulladék tekintetében a 2015. október 30-án kelt levelünkben foglaltakra figyelemmel a veszélyes hulladék keletkezésének helye szerint vizsgálta volna.

A Felügyelőség részére benyújtott közérdekű bejelentés kifejezetten tartalmazta származási hely szerint, vagyis a római katolikus plébániatemplom tetőfelújításához a korábbi pala borítás bontásából származó veszélyes hulladék termelőjének, birtokosának, illetve a veszélyes hulladékkal kapcsolatosan tevékenységet folytatók kötelezettségeire vonatkozó jogszabályi

⁵ OKTF-KP/4889-7/2015.

⁶ OKTF-KP/4889-9/2015.

⁷ OKTF-KP/4889-10/2015.

⁸ PE/KTF/10323-10/2015.

⁹ OKTF-KP/4889-12/2015. (és OKTF-KP/4889-14/2015.)

¹⁰ ld. <http://orhalom.hu/nagyhir.php?id=70> is

előírások vizsgálatára irányuló kezdeményezést is – az illegális hulladék-elhelyezéssel összefüggésben.

Ezért a Főfelügyelőségnek szóló biztosi felkérés alapján folytatott vizsgálat eredményességéhez nélkülözhetetlenül szükséges, hogy a vizsgált időszak szerint hatályos VhKr. rendelkezései alapján a Főfelügyelőség megvizsgálja a Felügyelőség, illetve jogutódaként a Kormányhivatal eljárását a veszélyes hulladék keletkezésének helye vonatkozásában, a plébániatemplom tetőfelújításával összefüggésben.

Erre tekintettel a Főfelügyelőséget *kiegészítő vizsgálat* lefolytatására kértük fel arra vonatkozólag, hogy a Felügyelőség illetve jogutódaként a Kormányhivatal a hozzá 2013. május 7-én érkezett közérdekű bejelentés alapján eljárásaiban¹¹ vizsgálta-e az Órhalom 1/2 hrsz.-ú ingatlanon lévő Szent István Király plébániatemplom tetőfelújításából származó, a bontás során keletkező építési hulladékok között EWC 17 06 05* azbesztet tartalmazó építőanyag (*bontott pala*) gyűjtésére, átadására és elszállítására, továbbá a veszélyes hulladék *termelőjének, birtokosának*, illetve a veszélyes hulladékkal kapcsolatosan *tevékenységet folytatók* kötelezettségeire vonatkozóan a jogszabályok érvényesülését a veszélyes hulladék keletkezésének helye, *eredete szerint, azaz* az Órhalom 1/2 hrsz.-ú ingatlan tekintetében.

Kértük azt is, hogy vizsgálatát a templom tetőfelújításához szükséges bontási engedélyezési eljárásban a Felügyelőség által adott szakhatósági állásfoglalásra is terjessze ki a Főfelügyelőség – az eredeti vizsgálatra való felkérésünknek is megfelelően.¹²

5. A Főfelügyelőség tájékoztatásában ismételten rögzítette, hogy az Órhalom 3, 102 és 02/2 hrsz.-ú ingatlanokon nem talált azbeszt tartalmú építési-bontási hulladékot.

5.1. Ugyanakkor a Főfelügyelőség megkereste a Kormányhivatalt annak érdekében, hogy az Órhalom 1/2 hrsz.-ú ingatlanon található Szent István Király Plébániatemplom tetőfelújítása során keletkezett hulladékokkal kapcsolatos iratokat küldje meg.

A Főfelügyelőség vizsgálatának eredményeiről szóló tájékoztatás¹³ szerint „Az Órhalom, Kossuth utca 35. szám alatti Szent István Király Plébániatemplom felújításából származó hulladékok vonatkozásában az alábbi megállapítások tehetők:

- Az érintett templom üzemeltetője a templomtető felújítási munkálatai során keletkező hulladékok tulajdonosa, így a tetőfelújítás során keletkezett hulladékokról való gondoskodás a Hrv. 31. § (1) bekezdése alapján az üzemeltető felelőssége.
- A Felügyelőség, illetve a Kormányhivatal nem hívta fel a Szent István Király Plébániatemplom üzemeltetőjét (Órhalmi plébánia – Váci Egyházközség) nyilatkozattételre a felújítási munkálatokkal kapcsolatban. Ennél fogva nem tisztázott, hogy milyen mennyiségű és fajtájú hulladék keletkezett a bontási és felújítási munkák során.
- Nem állapítható meg kétséget kizárólag az sem – figyelembe véve a gyakorlati tapasztalatokat –, hogy esetlegesen a templomtető felújítását végző vállalkozó feladata volt, hogy a munkálatok során keletkező hulladékok megfelelő kezeléséről gondoskodjon. Előbbiek a templom üzemeltetőjének nyilatkozattételre történő felhívása útján, valamint a templomtető felújításának kivitelezésére vonatkozó vállalkozói szerződés bekérése esetén tisztázhatóak.

Fentiek összegzéseként megállapítható, hogy [...] a hulladék tulajdonosának nyilatkozattételre való felhívására nem került sor.”

¹¹ A Felügyelőség KTF: 28540/2013. számú, illetve KTF: 45919/2014. számú eljárásaiban, illetve a Felügyelőség és/vagy a Kormányhivatal panaszbejelentésre tekintettel lefolytatott, vagy esetlegesen folyamatban lévő egyéb, a Ket. 29. § (2) bekezdés c) pontja alapján egyéb, hivatalból indult eljárásaiban

¹² AJB-7894-11/2013. (K-15367/2015/1.)

¹³ OKTF-KP/4889-19/2015.

5.2. A Főfelügyelőség az építési hatóság bontási engedélyezési eljárásában a Felügyelőség (Kormányhivatal), mint szakhatóság bevonásával kapcsolatosan a felkérésünkben rögzített kérdésre azt a tájékoztatást adta, hogy „...a tárgyi templom tetőszerkezetének bontásával kapcsolatos engedélyezési eljárás során az elsőfokú építésügyi hatóság eljárásában a Felügyelőség szakhatóságkénti bevonására nem került sor.” A Főfelügyelőség álláspontja szerint „a Felügyelőség, mint környezetvédelmi szakhatóság bevonásának feltételei nem álltak fenn, ugyanis a tárgyi építésügyi engedélyezési eljárás kapcsán, figyelemmel arra, hogy az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 6. számú mellékletében meghatározott feltételek nem teljesülnek. Az érintett templom nem külterületen, vagy természetvédelmi szempontból kijelölt belterületen helyezkedik el.”

„Megjegyzendő, hogy az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet 10. § (1) és (3) bekezdései értelmében a templom üzemeltetőjének, mint építtetőnek az építési, bontási tevékenység befejezését követően be kellett volna nyújtania a Felügyelőségre a bontási hulladék nyilvántartási lapot, valamint a hulladékot kezelő általi igazolást. Előbbiekre a rendelkezésekre álló iratok alapján nem került sor.”

5.3. A Főfelügyelőség a közérdekű bejelentéssel érintett további ingatlanok, az Órhalom 3 és 102. hrsz.-ú ingatlanokon található hulladékokkal kapcsolatosan korábbi tájékoztatását kiegészítette az alábbiak szerint:

„Az Órhalom 3 és 102 hrsz.-ú ingatlanok tulajdonosa az Önkormányzat. A tárgyi ingatlanok kapcsán a Felügyelőség az Önkormányzat nyilatkozata alapján állapította meg, hogy a Dunamenti Regionális Vízmű Zrt. [...] (a továbbiakban: Zrt.) tevékenységével összefüggésben kerültek elhelyezésre hulladékok, a Zrt. nyilatkozattételre való felhívására azonban nem került sor.

Az Önkormányzat képviselőjében eljáró Farkas Egon polgármester tájékoztatása szerint a Zrt. az Önkormányzattal kötött megállapodás alapján vette igénybe az érintett ingatlanokat. A megállapodás részletei nem ismertek, erre vonatkozóan csak az Önkormányzat nyilatkozata alapján rendelkezik a hatóság ismerettel. A Felügyelőség, illetőleg a Kormányhivatal irataiban feltüntetett adatok alapján 50 m³ hulladéktörmelék elhelyezésére került sor.

Az Önkormányzat 2013. október 10-én kelt nyilatkozatához mellékelte számla alapján nem állapítható meg, hogy mi a Zrt. által az Önkormányzat részére nyújtott szolgáltatás tárgya. A mellékelte „megállapodás” tartalma alapján az Önkormányzat által a Zrt.-hez intézett ajánlatnak tekinthető. Annak a címzett részére történő továbbítására, illetve a címzett általi elfogadásra vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre. Amennyiben a Zrt. által kiállított számla – a polgármester nyilatkozatának megfelelően – valóban hulladék szállításáról került kiállításra, úgy az alapján a hulladék mennyisége (figyelemmel arra, hogy a mértékegység feltüntetésére nem került sor) és fajta nem állapítható meg.”

5.4. A Főfelügyelőség tájékoztatásában kifejtette, hogy álláspontja szerint a Felügyelőség, illetve a Kormányhivatal eleget tett a közérdekű bejelentés kivizsgálására vonatkozó kötelezettségének, ugyanis két alkalommal helyszíni ellenőrzést tartott a közérdekű bejelentésben foglalt kivizsgálása érdekében, majd tájékoztatta a bejelentőt. A fentebbi, 5.1.-5.4. pontokban foglalt hiányosságok tisztázása nem a közérdekű bejelentés kivizsgálásával áll összefüggésben a Főfelügyelőség véleménye szerint.

5.5. A Főfelügyelőség vizsgálata során feltárt jogsértések miatt a Főfelügyelőség megállapította, hogy sem a Felügyelőség, sem – a jogutódlást követően – a Kormányhivatal nem indított eljárást.

A Főfelügyelőség tájékoztatásában rámutatott arra is, hogy a hulladékgazdálkodási bírság kiszabása iránti eljárás megindításának a Ket. 94/A. § (2) bekezdése alapján nincs helye, mivel arra a jogsértésről való tudomásszerzést követő egy év jogvesztő határidőn belül van lehetőség.

Egyebekben a Főfelügyelőség álláspontja szerint a Htv. 84. § (1) bekezdése, valamint a Panasztv. 3. § (1) bekezdés a) pontja alapján hulladékgazdálkodási kötelezés iránti eljárás megindításának van helye a hulladékok tulajdonosával, birtokosával szemben, mely során a Főfelügyelőség vizsgálatának eredményeit rögzítő tájékoztatásban megállapított hiányosságok tisztázása lehetséges.

A Főfelügyelőség az általunk kért vizsgálatának eredményeiről szóló tájékoztatását egyidejűleg megküldte a Kormányhivatal részére is, a megállapított hiányosságok orvoslása érdekében.

6. A Főfelügyelőség válaszában foglaltak alapján a megtett intézkedésekről szóló tájékoztatás kérésével 2016. november 15-én megkerestük a Kormányhivatalt.¹⁴

Tekintettel arra, hogy 2017. január 1-től hatályos jogszabályi rendelkezés alapján a környezetvédelmi hatósági hatásköröket a Kormányhivatal jogutódjaként az Órhalom község vonatkozásában területileg illetékes Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatala (továbbiakban: Járási Hivatal) gyakorolja, e megkeresésünkre a Járási Hivatal küldte meg a választ.¹⁵

A Járási Hivatal tájékoztatása szerint a Balassagyarmati Járási Hivatal Járási Földhivatalának 2013. június 21-i nyilvántartása alapján a panasszal érintett három ingatlan közül kettő, az Órhalom 3 és 102 hrsz.-ú ingatlanok Órhalom Község Önkormányzatának tulajdonában állnak, művelési áruk szerint „kivett beépítetlen terület” és „kivett közterület”. Az Órhalom 02/2 hrsz.-ú ingatlan a Magyar Állam és több magánszemély közös tulajdona, művelési ága szerint „erdő”.

Ez utóbbi, Órhalom 02/2 hrsz.-ú területen elhelyezett hulladék vonatkozásában a tájékoztatás szerint a Zrt. az Önkormányzat megbízásából helyezte el az Órhalom, Kossuth utca 35. szám alatti vályogház bontásából származó építési hulladékot¹⁶, emiatt a Balassagyarmati Járási Hivatal határozatában¹⁷ az önkormányzat polgármesterét köztisztasági szabálysértés miatt pénzbírság megfizetésére kötelezte.

Az Órhalom 01/2 hrsz.-ú ingatlanon található Plébániatemplom felújításából származó bontási hulladékokkal kapcsolatosan a Kormányhivatal adatszolgáltatásra hívta fel¹⁸ az Önkormányzatot, valamint 2016. március 25-én kelt levelében¹⁹ a Váci Egyházmegyét.

A polgármester felhívásra adott tájékoztatása szerint „az órhalmi templom felújítása során összesen kb. 8-10 m³ elsősorban fa, fém, téglá, tetőfedő anyag hulladék keletkezett. Utóbbi rész kb. 2 m³-t tehetett ki. A keletkezett anyagokból a lakosság, kifejezett kérésükre mindent elszállított, amit hasznosíthatónak, vagy újrahasznosíthatónak tartottak. A faanyagot fűtésre, a tetőfedő anyagokat, téglát építési célra vitték el. Hulladék nyilvántartó vezetéséről nincs tudomásom, valamint azonosító kódra vonatkozó adatokról nem tudok.”

Az Órhalmi Szent István Király Római Katolikus Plébánia plébániai kormányzója 2016. április 20-án tájékoztatta a Kormányhivatalt a templom tetőszerkezetének felújítását végző egyéni vállalkozó nevééről és címéről.

A Kormányhivatal az egyéni vállalkozót 2016. április 28-án kelt levélben²⁰ kereste meg a templom tetőszerkezetének bontása során keletkezett hulladékok ügyében.

Az egyéni vállalkozó 2016. május 25-én kelt nyilatkozata szerint a Szent István Király Plébániatemplom tetőfelújításáról szóló vállalkozói szerződésben a hulladékkezelés és elszállítás

¹⁴ AJB-198-2/2016. (K-14378/2016/1.)

¹⁵ NO-05/KVO/00018-2/2017.

¹⁶ A vályog, mint bontási hulladéokra vonatkozó szabályozással kapcsolatosan AJB-147/2017. számon vizsgálatunk van folyamatban.

¹⁷ NO-01B/02/1973-4/2013.

¹⁸ PE/KTF/10323-14/2015.

¹⁹ PE/KTF/236-3/2016.

²⁰ PE/KTF/236-5/2016.

nem szerepelt, a keletkezett hulladékok elszállítása az Önkormányzat segítségével és közreműködésével történt meg.

A rendelkezésre álló információk alapján a Kormányhivatal az Önkormányzattal szemben 2016. augusztus 10-én hivatalból eljárást indított, amelyről tájékoztatta²¹ az Önkormányzatot, egyben számára ügyféli nyilatkozattételi jogot biztosítva. Az Önkormányzat nyilatkozattételi jogával nem élt.

A Kormányhivatal 2016. szeptember 22-én kelt végzésében²² felszólította az Önkormányzatot a panasszal érintett területen található építési-bontási hulladékok szennyeződésmertességének igazolására akkreditált laboratóriumok által végeztetett vizsgálatával, valamint az ezekről készült mérési jegyzőkönyvek megküldésével november 10-ig tartó határidővel.

2016. szeptember 29-én előre be nem jelentett helyszíni ellenőrzést tartott a Kormányhivatal a panasszal érintett, az Őrhalom 3, 102 és 02/2 hrsz.-ú ingatlanokon. Az ellenőrzés során további jogsértést állapított meg, ugyanis a helyszínen talált piros hasongépjármű utánfutójáról – nyilatkozatuk szerint – közfoglalkoztatottak az Önkormányzat megbízásából a közeli temetőből biológiailag lebomló, valamint egyéb (pl. műanyag, mécsesek) hulladékot szállítottak a panasszal érintett ingatlanok területére, valamint ilyen hulladékokat valamennyi ingatlanon találtak.

A Kormányhivatal 2016. november 10-én kelt határozatában megtiltotta az Önkormányzatnak az érintett ingatlanok területén engedély nélkül végzett hulladékgazdálkodási tevékenység folytatását. A határozat 2016. december 1-jén jogerőre emelkedett.

Az Önkormányzat a területen elhelyezett hulladék (töltőanyag) szennyeződésmertességét igazoló akkreditált laboratóriumi vizsgálatok mérési jegyzőkönyvének másolatát 2016. december 5-én küldte meg a Kormányhivatal részére. A vizsgált mintákban azbeszt nem volt kimutatható, valamint a vizsgált paraméterek egyike sem lépte túl a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben megállapított (B) szennyezettségi határértékeket.

A Járási Hivatal arról is tájékoztatta vizsgálatunkat, hogy a Kormányhivatal által kiadott, az Önkormányzat engedély nélküli hulladékgazdálkodási tevékenységét az ingatlanok területén megtiltó határozata végrehajtásának hatósági ellenőrzésére sor fog kerülni.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, (...) vagy közszolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A beadvány alapján megállapítottuk, hogy a panaszos panaszjogát kimerítette és jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva, ezért az Ajbt. 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálat indult.

²¹ PE/KTF/236-6/2016.

²² PE/KTF/236-7/2016.

II. Az alapjogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az állampolgári jogok országgyűlési biztosa következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Követve a fenti gyakorlatot, amíg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontot nem fogalmaz meg, *eljárásunk során irányadónak tekintjük a testület eddigi megállapításait.* Az Alkotmánybíróság – a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában – arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, *demokratikus jogállam.* Az Alkotmánybíróság már működése első éveiben elvi élel megállapította, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a *jogbiztonság.* A jogbiztonság az állam – és elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.²³ Az irányadó alkotmánybírósági tézis szerint a jogállamiság elvéből adódó alapvető követelmény, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a *jog által megállapított működési rendben,* a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.²⁴

Az alapvető jogok korlátozásának alkotmányosságát az alkotmánybírósági és – ennek nyomán – az ombudsmani gyakorlat is az ún. *szükségességi-arányossági teszt* alkalmazásával ítéli meg. Az Alkotmánybíróság több határozatában is megállapította, hogy az állam csak akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el.²⁵ Az Alkotmánybíróság azt is vizsgálta, hogy a korlátozás valóban képes-e szolgálni a legitim jogalkotói célt. A cél és az eszköz közötti összefüggés fennállása elengedhetetlen ahhoz, hogy a jogszabály ne legyen önkényes, hiszen az önkényesség biztosan sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamisághoz fűződő jogbiztonság tételét.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát az alapjog-korlátozás alkotmányosságának feltétele, hogy a *szükségesség, alkalmasság és arányosság követelménye együttesen fennálljon.*

Az alapvető jog korlátozása csak ultima ratio, végső eszköz a jogalkotó kezében céljai eléréséhez: „Egy alapvető jog korlátozásának alkotmányosságához azonban nem elég, hogy egy másik alapvető jog és szabadság érvényesítése és védelme érdekében történik. Az állam csak akkor nyúlhat az alapvető jog korlátozásának végső eszközéhez, ha a másik jog védelme vagy érvényesülése semmilyen más módon nem érhető el, és a korlátozás csak olyan mértékű lehet, amennyi ehhez feltétlenül szükséges.”²⁶

Az alapvető jogokkal összefüggően a szükségesség-arányosság követelményének alkotmányos szempontjait rögzíti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, amely szerint „Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül

²³ Lásd: 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.

²⁴ Ld. 56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454., 456.

²⁵ 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 178.

²⁶ 2/1990. (II. 18.) AB határozat.

szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

2. Az Alaptörvény XX. cikk (1) és (2) bekezdése alapján mindenkinek joga van a *testi és lelki egészséghez*, ennek az alapvető jognak az érvényesülését pedig Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

Az Alkotmánybíróság a testi és lelki egészség kifejezést a WHO alkotmányában szereplő definícióval összhangban – a 43/2005. (XI. 14.) határozatában – olyan testi és szellemi állapotnak tekinti „amely lehetővé teszi a társadalomban való minél hosszabb és testi-lelki gondoktól mentes életet”. Az egészséghez való jog szélesebb jelentéssel bír annál, minthogy csupán az egészségügyi ellátáshoz való jogra vonatkozzék, így magában foglalja az olyan intézkedések és körülmények alkotmányos védelmét is, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy az egyén a társadalomban ténylegesen minél hosszabb ideig testi és lelki gondoktól mentes életet élhessen.

Az Alkotmánybíróság több határozatában értelmezte a *legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jog* tartalmát, és mindezekre az értelmezésekre álláspontom szerint – függetlenül attól, hogy a „legmagasabb szintű” jelző az Alaptörvényben már nem kapott helyet – továbbra is lehet hivatkozni.²⁷ Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a (legmagasabb szintű) testi és lelki egészséghez való jogként meghatározott alkotmányi követelmény az államnak azt az alkotmányos kötelezettséget jelenti, hogy a nemzetgazdaság teherbíró képességéhez, az állam és a társadalom lehetőségeihez igazodva olyan gazdasági és jogi környezetet teremtsen, amely a legkedvezőbb feltételeket biztosítja a polgárok egészséges életmódjához, életviteléhez.

Az egészséghez való jog önmagában alanyi jogként értelmezhetetlen, az Alaptörvénybe foglalt állami kötelezettségként fogalmazódik meg, amely magában foglalja azt a kötelezettséget is, hogy a törvényhozó a testi és lelki egészség bizonyos területein alanyi jogokat határozzon meg.

3. Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése alapján „*Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.*”

Az Alkotmánybíróság megállapította²⁸, hogy az állam köteles az egészséges környezethez való jog megvalósítását szolgáló sajátos intézmények kialakítására és működtetésére. Megállapította továbbá, hogy sem a szóhasználat (az „egészséges környezethez” való jog), sem az állami környezetvédelmi feladat beágyazása az egészséghez való jog megvalósításának eszközei közé nem értelmezhető a környezethez való jog korlátozásaként. Az állam kötelességeinek magukban kell foglalniuk az élet természeti alapjainak védelmét, és ki kell terjedniük a véges javakkal való gazdálkodás intézményeinek kiépítésére.

Az alapjogok objektív, intézményes védelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította²⁹, hogy ennek köre túlmehet azon a védelmen, amelyet ugyanazon alapjog alanyi jogként nyújt. Ez az objektív védelem nemcsak szélesebb, de minőségileg is más, mint az egyéni alanyi jogok védelmének összeadása. Az élethez való jog vonatkozásában például az állam objektív, intézményvédelmi kötelessége az emberi életre általában – az emberi életre mint értékre – is kiterjed; s ebbe beletartozik a jövőbeli generációk életfeltételeinek biztosítása is.

Az Alkotmánybíróság megállapította³⁰ továbbá, hogy a *környezethez való jog* jelenlegi formájában nem alanyi alapjog, de nem is pusztán alkotmányos feladat vagy államcél, amelynek megvalósítási eszközeit az állam szabadon választhatja meg, hanem elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz *olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi*

²⁷ 56/1995. (IX. 15.) AB határozat, ABH 1995, 260, 270., 37/2000. (X. 31.) AB határozat, ABH 2000, 293, 297

²⁸ 996/G/1990. AB határozat

²⁹ 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

³⁰ 28/1994. (V. 20.) AB határozat

oldala túlnyomó és meghatározó. Így az e joggal kapcsolatos kérdéseket túlnyomó részt az állami szervek környezetvédelmi intézkedések tételére vonatkozó kötelessége oldaláról kell vizsgálni, nem pedig az egyes embereket a konkrét helyzetben megillető jogosultságok oldaláról. Az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére. E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesíti az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia.

Az Alkotmánybíróság fenti határozata szerint az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje. A környezethez való jog tárgyából és dogmatikai sajátosságából az következik, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.

A környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam – amíg jogi védelem egyáltalán szükséges – az elért védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne. A környezethez való jog érvényesítése a védelem elért szintjének fenntartásán belül azt is megkívánja, hogy az állam a preventív védelmi szabályoktól ne lépjen vissza a szankciókkal biztosított védelem felé. Ettől a követelménytől is csak elkerülhetetlen szükségesség esetén, és csak arányosan lehet eltérni³¹.

Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 3. § (3) bekezdés b) pontjának alkalmazásánál alkotmányos követelmény: a területrendezés körében egyfelől a környezetvédelmi célok, másfelől a fejlesztési célok a döntéshozatalnál azonos súllyal kerüljenek mérlegelésre; ennek megfelelően a hivatkozott rendelkezésnek az ágazati koncepciókkal összhangban történő szövegrésze nem értelmezhető akként, hogy az ágazati koncepciók a fontossági sorrendben bármiféle elsőbbséget élveznek a környezetvédelmi érdekekkel szemben.³²

Az Alaptörvény IV. módosításának hatálybalépését követő határozatában³³ az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy a korábban bemutatott és jelen alaptörvényi környezetben is irányadó alkotmánybírósági gyakorlat alapján nyilvánvaló, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. Az Alkotmánybíróság által megerősített korábbi értelmezési gyakorlattal összhangban az állam intézményvédelmi kötelezettségéből következik, hogy a környezetvédelmet ellátó szervezetrendszerben bekövetkező változás nem járhat a védelmi szint csökkenésével. A természetvédelmi intézményrendszerben történő változás önmagában, a természetvédelmi előírások változatlansága mellett is megalapozhatja a védelmi szint csökkenését, amennyiben az intézményrendszer változása a természetvédelmi szempontok kevésbé hatékony érvényesítését eredményezi.

Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény nem csupán megőrizte az egészséges környezethez való alkotmányos alapjog védettségi szintjét, hanem az Alkotmányhoz képest e tárgykörben lényegesen bővebb rendelkezéseket is tartalmaz, megállapítható, hogy az olyan szervezetalakítási szabályozás, amely kevésbé hatékony védelmet eredményez, alaptörvény-ellenes helyzetet idéz elő. Az a körülmény, hogy bizonyos, korábban fennálló és egyértelműen beazonosítható, jogszabályok által biztosított hatáskörök a szabályozási környezetből hiányoznak, és emiatt egyes feladatok ellátatlanul maradnak, a jogszabályi védelmi szint csökkenését eredményezi, még akkor is, ha emiatt a természeti állapot tényleges romlásának „csak” a kockázata merül fel.

4. Az Alaptörvény XXV. cikke szerint „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.”

A petíciós jog a legrégebbi alkotmányos jogok egyike, és ma is tartalmazza számos európai

³¹ 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

³² 14/1998. (V. 8.) AB határozat

³³ 16/2015. (VI. 5.) AB határozat

állam alkotmánya, illetve az Egyesült Államok szövetségi alkotmánya is. Ugyan e dokumentumokban szereplő megfogalmazások még nem teszik világossá, hogy a panaszbeadványokat és kérelmeket (petíciókat) az állampolgárok egyéni ügyükben egyénileg vagy közösségi ügyekben közösséگیleg terjesztik-e elő. A jogállami garanciák fokozatos kiépülésével az egyéni jogsérelmek orvoslására egyre inkább a jogorvoslathoz, a bírói úthoz való jog szolgált, a petíciók legfeljebb az ezek igénybevétele után maradó egyéni ügyekre bizonyulhattak alkalmasnak. Lényegében ma is ez a legfontosabb (elhatárolási) kérdés a petíciós jog értelmezése során.

A petíciós jog tartalmilag *egyfelől* összefügghet a tisztességes eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való joggal, hiszen amennyiben a petíciós jog alapján előterjesztett kérelem vagy panasz tartalma szerint értelmezhető valamely közigazgatási eljárás megindítására irányuló kérelemként, vagy jogorvoslati kérelemként, az ügyre a közigazgatási eljárás szabályai lesznek irányadóak, e jogokkal összefüggésben így komplementer szerepe van.

A petíciós jog *másfelől* azonban lényegileg különbözik mind a tisztességes eljáráshoz való jogtól, mind a jogorvoslathoz való jogtól, mert gyakorlása nincsen további jogszabályi feltételhez kötve: a petíciós jog így az Alaptörvény alapján közvetlenül hatályosuló, önálló alkotmányos intézmény.

Az Alaptörvény XXV. cikke szerint a panasz vagy kérelem előterjesztése formailag kötött, azt írásban lehet megtenni. Ez jellemzően teljes bizonyítóerejű magánokiratban (ideértve az elektronikus aláírással ellátott elektronikus okiratot is) vagy egyszerű magánokiratban (ideértve az elektronikus levelet vagy telefaxot is) történhet.

A panasz vagy kérelem előterjesztéséhez való jog *egyfelől* az illetékes állami szervek azon kötelezettségét jelenti, hogy lehetővé tegyék az előterjesztést, vagyis ne akadályozzák meg, vagy ne tegyék nehezkessé a beadvány benyújtását.

A petíciós jog azonban nem pusztán azt jelenti, hogy bárki panaszt terjeszthet elő az illetékes állami szervhez, hanem azt is, hogy panaszát a hatáskörrel rendelkező illetékes szervek érdemben bírálják el.

III. A vizsgálat érdemében

1. A tényállásban rögzítettük a Főfelügyelőség – több részben lefolytatott – vizsgálatának eredményeit, valamint az azok alapján a Kormányhivatal és 2017. január 1-től jogutódjaként eljáró Járási Hivatal által megtett intézkedéseket.

Az alábbiakban azt értékeljük, hogy a panaszban foglaltak szempontjából a vizsgálat eredményei és a megtett intézkedések a felmerülő alapjogi visszásságok gyanúját mennyiben orvosolták és szüntették meg, és milyen további problémák, esetleges hiányosságok maradtak fenn, amelyek további intézkedést tehetnek szükségessé.

2. A Pkbt. 1. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. A közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.

Lényeges, hogy a közérdekű bejelentésben foglaltakkal kapcsolatosan a társadalom, vagy közösség érdekét, a *közérdeket a lehető legszélesebb értelemben kell értelmezni.*

Vagyis amennyiben egy közérdekű bejelentés tárgyilag egy folyamat végeredményéhez (veszélyes hulladék illegális lerakása) kapcsolódik, ugyanakkor egyidejűleg a bejelentő a végeredményt okszerűen megelőző helyzetre, a szennyezés forrására is felhívja a hatóság figyelmét (veszélyes hulladék keletkezésével járó bontás), a bejelentés alapján nem elégséges csak a folyamat egyik oldalát, a végeredményt mintegy az előzményektől elszakítva vizsgálni, hanem a vizsgálatot a szennyezés forrására is ki kell terjeszteni, amennyiben annak a közérdeket közvetlenül érintő vonatkozásai vannak, vagy lehetnek.

2.1. A panasszal érintett esetben a közérdekű bejelentés a templom tetőfelújítása során a bontásból származó veszélyes hulladék (azbeszt tartalmú síkpala) illegális lerakása miatt érkezett a környezetvédelmi hatósághoz.

Tekintettel arra, hogy a veszélyes hulladéokra vonatkozó speciális szigorú ágazati szabályozás szükségessége éppen e hulladékfajta *önmagában* az emberi egészséget és a környezetet közvetlenül veszélyeztető voltán alapul, szükséges a hulladék keletkezésétől kezdődő hulladékkezelési folyamat vizsgálata, amennyiben a bejelentő olyan tényeket valószínűsít, amelynek alaposágát a hatóságnak lehetősége van vizsgálni.

A Pkbt. 2. § (1) bekezdése szerint a panaszt és a közérdekű bejelentést - ha törvény eltérően nem rendelkezik - az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni. A (2) bekezdés szerint ha az elbírálást megalapozó vizsgálat előreláthatólag harminc napnál hosszabb ideig tart, erről a panaszost vagy a közérdekű bejelentőt - az elintézés várható időpontjának és az eljárás meghosszabbodása indokainak egyidejű közlésével - tájékoztatni kell.

A Pkbt. 3. § (1) bekezdése szerint a panasz vagy a közérdekű bejelentés alapján - ha alaposnak bizonyul - gondoskodni kell a) a jogszerű vagy a közérdeknek megfelelő állapot helyreállításáról, illetve az egyébként szükséges intézkedések megtételéről, b) a feltárt hibák okainak megszüntetéséről, c) az okozott sérelem orvoslásáról és d) indokolt esetben a felelősségre vonás kezdeményezéséről.

A panasz alapjául szolgáló, a Felügyelőségnek 2013. május 7-én tett közérdekű bejelentéssel kapcsolatosan a tényállásban rögzítettek szerint feltártuk, hogy a Felügyelőség elmulasztotta a közérdekű bejelentő Pkbt. szerinti határidőben való tájékoztatását, ezt azonban megkeresésünk alapján, a vizsgálatunk számára küldött tájékoztatásával együtt pótolta.

Az általunk vizsgálatra felkért Főfelügyelőség vizsgálatának eredményeire is figyelemmel ugyanakkor megállapítható, hogy a közérdekű bejelentésben foglalt kérdések közül csak az illegális hulladék-elhelyezés tényét vizsgálta a Felügyelőség, eljárása a közérdekű bejelentés szerinti, a veszélyes hulladéknak a szennyezés forrása oldaláról való vizsgálatára nem terjedt ki, így a közérdekű bejelentés alaposágának tisztázása álláspontunk szerint nem volt teljes körű.

Ezért a Pkbt. 3. § (1) bekezdése szerint szükséges intézkedések megfelelő vizsgálaton alapuló mérlegelésére sem kerülhetett sor, mert a hatóság elmulasztotta a közérdekű bejelentésben foglalt tényállás alaposágának teljes körű tisztázását.

Megállapítható, hogy a közérdekű bejelentés alaposágát csak akkor tisztázza megfelelően a hatóság, ha bejelentésben foglaltakat a szennyezés eredete és az azzal összefüggő végeredmény stádiumaihoz igazodóan teljes körűen megvizsgálja és értékeli.

2.2. A templom tetejének felújítását 2013. március-áprilisában végezték, a közérdekű bejelentést a panaszos 2013. május 7-én tette a környezetvédelmi hatóságnak.

A Htv. 86. § (1) bekezdése szerint az a természetes vagy jogi személy, egyéni vállalkozó, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki (amely) a) a hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogszabály, közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktus vagy hatósági határozat előírásait megsérti, b) hatósági engedélyhez, hozzájáruláshoz, nyilvántartásba vételhez vagy bejelentéshez kötött hulladékgazdálkodási tevékenységet engedély, hozzájárulás, nyilvántartásba vétel vagy bejelentés nélkül, továbbá attól eltérően végez, (...) azt a környezetvédelmi hatóság a hulladékgazdálkodási bírsággal kapcsolatos részletes szabályokról szóló kormányrendelet szerint hulladékgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezi.

A Főfelügyelőség a vizsgálatának eredményeiről szóló lezáró, a tényállásban már ismertetett tájékoztatásában megállapította, hogy a Htv. 86. § (1) bekezdése szerinti jogsértések miatt sem a Felügyelőség, sem a – jogutódlást követően – a Kormányhivatal nem indított eljárást.

Megállapította a Főfelügyelőség azt is, hogy a vizsgálat szerinti jogsértések a Htv. 86. § (1) bekezdése szerinti hulladékgazdálkodási bírság kiszabása, illetve a Htv. 84. § (1) bekezdése szerinti hulladékgazdálkodási kötelezés iránti eljárás alapját képezik, ugyanakkor a hulladékgazdálkodási

bírság kiszabása iránti eljárás megindításának a Ket. 94/A. § (2) bekezdése alapján nincs helye, mert arra a jogsértésről való tudomásszerzést követő egy éven belül van lehetőség.

A panasszal érintett eljárások idején hatályos KTVFr. 12. § (5) bekezdés b) pontja szerint a Htv. 86. § (1) bekezdésében foglalt környezetvédelmi hatóságként a hulladékgazdálkodási bírság kiszabásának és megállapításának módjáról és mértékéről szóló kormányrendeletben foglalt esetekben a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosban a főjegyző (..) jár el.³⁴

A Főfelügyelőség vizsgálata eredményéről szóló tájékoztatással összefüggésben megjegyzendő, hogy a Felügyelőségnek a Pkbt. 3. § (1) bekezdés d) pontja szerinti, a felelősségre vonás kezdeményezéséről való gondoskodási kötelezettsége körében az ügyet a KTVFr. 12. § (5) bekezdés b) pontja szerint hatáskörrel rendelkező jegyzőhöz kellett volna áttennie.

A Felügyelőség álláspontjával összefüggően megállapítható, hogy amennyiben a közérdekű bejelentés alaposságát a hatóság a Pkbt. 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti határidőben teljes körűen, a szennyezés forrásánál való fellépés elve szerint tisztázza, a Pkbt. 3. § (1) bekezdése szerinti intézkedések között lehetősége lett volna a felelősségre vonás kezdeményezése körében a hulladékgazdálkodási bírság kiszabása iránt eljárást az ügy áttételével kezdeményezni.

Megállapítottuk, hogy a Felügyelőség közérdekű bejelentés alapján folytatott eljárásában az intézkedési, kivizsgálási kötelezettségeinek a közérdekű bejelentésben foglalt tényállás szempontjából részleges, illetve késedelmes teljesítése aggályos az egészséges környezethez való jog és a petíciós jog szempontjából.

3. A közérdekű bejelentésben foglaltak szerint az illegálisan elhelyezett hulladékok között a templom tetőfelújítása során lebontott azbesztcement-pala veszélyes hulladékként való elhelyezésére is sor került.

Az alábbiakban azbeszt tartalmú anyag bontásával, majd hulladékká válását követő kezelésével kapcsolatos kérdéseket vizsgáljuk meg.

Az azbesztet számos iparágban, például az építőiparban alkalmazták hazánkban. A XX. század elejétől Nyergesújfalun és később Selypen állítottak elő a legnagyobb mennyiségben azbesztcement palát és csövet. Épületekben és műszaki berendezésekben egyaránt használták tűz-, hő- és hangszigetelésre. Legveszélyesebb válfaját, a kékazbesztet (krokidolit) 1992-ben tiltották be Magyarországon. A kevésbé káros, ám a legnagyobb mennyiségben használt (a világ azbeszttermelésének 90%-át kitevő) fehér azbeszt (krizotil) az EgyüttesR. 4. § (2) bekezdése alapján az azbesztcementet tartalmazó sík- és hullámpala forgalomba hozatal céljából történő gyártása, illetve importja tekintetében 2004. január 1-től esik felhasználási és forgalmazási tilalom alá.³⁵

Az összes felhasznált azbeszt jelentősebb része az emberi egészségre lényegesen kevésbé kockázatos azbesztcement formában kerül forgalomba. A cementben megkötött, a végtermékben csak kb. 10-15% azbesztrostot tartalmazó azbesztcementből a veszélyt jelentő szálak csak az anyag szétmorzsolásakor kerülnek ki a levegőbe.

Az azbeszt mikroszkopikus méretű, elemi szálakból áll. Az 5 mm-nél rövidebb szálak a legveszélyesebbek, különösen azok, melyek hosszúság-szélesség aránya 3:1 vagy annál magasabb. A levegőbe kerülő azbeszt szálak belelegezve a légutakba kerülnek, az apróbbak egész mélyre, a tüdőbe jutnak, ahol fennakadhatnak. A bekerült lebonthatatlan azbeszt betokozódik, és kóros elváltozások kialakulását idézheti elő, több éves lappangási idővel.

³⁴ A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése szerint változatlanul a települési önkormányzati jegyző hatáskörékként állapítja meg a hulladékgazdálkodási bírság kiszabását (általánosan, a 10. § i) pontjában megállapított esetkörön kívül).

³⁵ EgyüttesR. 4. § (2) Az 1. számú melléklet 6.B. pontjában foglalt korlátozások 2005. január 1. napján, az azbesztcement sík- és hullámpala termékek forgalomba hozatal céljából történő gyártása, illetve importja tekintetében 2004. január 1. napján lépnek hatályba. A 6.A. és 6.B. pontokban említett rostokat tartalmazó termékek felhasználása folytatható leselejtezésükig vagy élettartamuk végéig, ha azokat a hatálybalépést megelőzően szerezték fel, illetve vették használatba.

A legismertebb, azbeszt okozta megbetegedés az azbesztózis, mely a szilikózishoz hasonlóan a tüdőben a kötőhártya túlburjánzását jelenti, mely légzési nehézségekhez vezet. Az azbeszt belégzése, a fent említettek mellett mellhártyagyulladás is okozhat.

A has- illetve mellhártyában kialakuló mesothelioma nevű daganatos megbetegedés és a tüdőrák kockázata is bizonyítottan nő az azbesztnak való kitettséggel. Nincs olyan kis levegőbeli koncentráció, amely ne jelentene valamennyi kockázatot.³⁶ Az azbeszt 2004-től illetve 2005-től tartó felhasználási és forgalmazási tilalmát követően a hatályos jogi szabályozásban *egyfelől* az azbesztcement-síkpala bontására vonatkozó munkavédelmi előírások (az MvTv. keretében), *másfelől* a bontásból származó hulladékok között a veszélyes hulladékok elkülönített gyűjtésére, kezelésére vonatkozó szabályok (a Htv. keretében) hivatottak biztosítani a testi és lelki egészséghez és az egészséges környezethez való jog preventív érvényesülését garantáló intézményvédelmet.

A következő fejezetekben azt vizsgáljuk meg, hogy a munkavédelmi, illetve veszélyes hulladék keletkezését követő hulladékgazdálkodási szabályok érvényesülése a vizsgált folyamatban mennyiben volt biztosított.

4. Fontos, hogy a MvTv. 9. § (1) bekezdés szerinti hatálya minden munkavégzésre kiterjed, függetlenül attól, hogy az milyen szervezeti vagy tulajdoni formában történik, illetve a törvényben meghatározott rendelkezéseit alkalmazni kell a munkavégzés hatókörében tartózkodókra is (járókelő, látogató, szolgáltatást igénybe vevő, stb.).

Ilyen a munkavégzés hatókörében tartózkodókra is kiterjedő rendelkezés a MvTv. 44. § (1) bekezdése, amely a vizsgálat idején hatályosan úgy rendelkezett, hogy azoknál a munkafolyamatoknál, ahol a munkavállaló veszélyforrás hatásának lehet kitéve, a hatásos védelmet - amennyiben külön jogszabály eltérően nem rendelkezik - zárt technológia alkalmazásával, ha ez nem oldható meg, akkor biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök és szervezési intézkedések - szükség szerinti együttes - alkalmazásával kell megvalósítani.³⁷

A MvTv. 2. § (2) bekezdése szerint a *munkáltató felelős* az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik a munkáltató felelősségét. A munkáltatói feladatok teljesítésével összefüggésben keletkező költségeket és egyéb terheket nem szabad a munkavállalóra hárítani.

A vizsgált esetben a Váci Egyházmegye, illetve a plébániai kormányzó a bontási-tetőfelújítási munkákra egyéni vállalkozóval kötött vállalkozási szerződést.

A MvTv. szempontjából az egyéni vállalkozó ún. önfoglalkoztatóként munkáltató és munkavállaló is egyszerre, a felelőségi szabályok így értelmezhetőek.

A MvTv. 40. § (1) bekezdése szerint a munkafolyamatot, a technológiát, a munkaeszközt, az anyagot úgy kell megválasztani, hogy az sem a munkavállalók, sem a munkavégzés hatókörében tartózkodók egészségét és biztonságát ne veszélyeztesse.

³⁶ <http://www.kvvm.hu/cimg/documents/AZBESZTSZAKMAI.pdf>, a tájékoztató elkészültét követően a 4/2011.VMr. szabályozása a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátása kapcsán az azbesztre is határértékeket határozott meg, amelyek betartásának ellenőrzése szintén a környezetvédelmi hatóságok feladatkörébe tartozik. A 4/2011.VMr. 1. melléklet 1.1.4.2. pontja „Az azbeszt kifejezés alatt a következő szálak szilikátokat kell érteni: kroidolit [12001-28-4] (kékazbeszt), aktinolit [77536-66-4], antofillit [77536-67-5], amozit [12172-73-5] (barna azbeszt), tremolit [77536-68-6], ahol a szögletes zárójel a CAS számokat tartalmazza.

	A	B	C
1	Határérték (rostm ³) (A határértéket pásztázó elektronmikroszkóppal mérve kell ellenőrizni.)		Veszélyességi fokozat
2	24 órás	éves	
3	1000	1000	I.

³⁷ Vizsgálatunk idején, 2016. július 28-tól hatályosan a MvTv. 44. § (1) bekezdése a következőképp módosult: 44. § (1) Azoknál a munkafolyamatoknál, amelyeknél a munkavállaló veszélyforrás hatásának lehet kitéve, a hatásos védelmet - amennyiben külön jogszabály eltérően nem rendelkezik - zárt technológia alkalmazásával, ha ez nem oldható meg, akkor kollektív műszaki védelem, szervezési intézkedések, egyéni védőeszközök - szükség szerinti együttes - alkalmazásával kell megvalósítani.

Az azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló EüMr. előírásait az 1. § (1) bekezdése szerint a szervezett munkavégzés keretében végzett minden olyan tevékenységre alkalmazni kell, amikor a munkavégzés során a munkavállaló azbesztből vagy azbeszttartalmú anyagból, termékből vagy azbeszttartalmú termékkel végzett tevékenységből származó kockázatnak van vagy lehet kitéve.

Az EüMr. 4. § (1) bekezdése szerint az 1. § (1) bekezdése szerinti tevékenységet a munkáltatónak be kell jelentenie a munkavégzés helye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal járási hivatalának mint munkavédelmi hatóságnak a 2. melléklet szerinti bejelentőlapon nyilvántartásba vétel céljából. Az azbeszttartalmú épület bontása, valamint azbeszttel vagy azbeszttartalmú terméknek építményből, létesítményből, szerkezetből, járműből (hajóból) történő eltávolítása esetén a bejelentéshez a 11. §-ban előírt munkatervet mellékelni kell az EüMr. 4. § (3) bekezdés szerint.

Az EüMr. 11. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy azbeszttel, azbeszttartalmú terméket tartalmazó épület, létesítmény, szerkezet bontása, illetve azbeszttel vagy azbeszttartalmú terméknek építményből, létesítményből, szerkezetből, járműből (hajóból) történő eltávolítása előtt a munkáltatónak munkatervet³⁸ kell készítenie. A munkáltató a munkatervben meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyek a munkavállalók munkahelyi biztonságát és egészségvédelmét - az azbeszt eltávolításával és a hulladék kezelésével kapcsolatosan tekintettel a környezet védelmére is - garantálják. A munkatervet a 4. § (2) bekezdés szerinti bejelentéshez mellékelni kell.

Az EüMr. 4. § (7) bekezdése szerint az (1) bekezdés szerinti bejelentésről a munkavédelmi felügyelőség három munkanapon belül értesíti a területileg illetékes környezetvédelmi hatóságot. A bejelentésekről a munkavédelmi felügyelőség naprakész nyilvántartást vezet.

Az azbeszttel kapcsolatos kockázatokkal járó munkatevékenységgel összefüggő általános munkavédelmi előírásokat az EüMr. 14. §-a tartalmazza.

Az EüMr. 14. § (1) bekezdése szerint minden, az 1. § szerinti tevékenység esetében a munkáltató intézkedik annak biztosítására, hogy

- a) az a munkaterület, ahol a fenti tevékenységet végzik;
- aa) egyértelműen legyen körülhatárolva és figyelmeztető jelzésekkel ellátva,
- ab) csak azon munkavállaló számára legyen hozzáférhető, akinek munkája vagy kötelezettsége teszi szükségessé az oda történő belépést,
- ac) olyan területnek minősüljön, ahol tilos a dohányzás;
- b) jelöljenek ki olyan területet, ahol a munkavállaló azbesztporral történő szennyeződés kockázata nélkül étekezhet és ihat;
- c) a munkavállalót a megfelelő egyéni védőeszközzel, szükség esetén védőöltözettel is ellássák, amelyet
 - ca) a munkaterületről kivinni - a tisztítás céljából történő elszállítást kivéve - tilos,
 - cb) az utcai ruházattól elkülönítetten kell tárolni;
 - d) fekete-fehér rendszerű öltöző, mosdó, zuhanyzó és illemhely álljon a munkavállalók rendelkezésére;
 - e) a védőeszközöket erre kijelölt, elkülönített helyen tárolják;

³⁸ EüMr. 11. § (2) Az (1) bekezdés szerinti munkatervnek legalább a következőket kell tartalmaznia:

- a) a munkavégzés pontos helye, b) a munka jellege és várható időtartama, c) az azbeszt, illetve az azbeszttartalmú termék eltávolításának kötelezettsége a bontási munka megkezdése előtt, kivéve, ha az előzetes eltávolítás ésszerűtlen - mert nagyobb kockázatot jelentene a munkavállalók részére, mint az eredeti helyén hagyása -, úgy ennek indokolása,
- d) a bontási technológia, illetve az alkalmazott módszerek részletes leírása, az alkalmazott munkaeszközök és a karbantartásukat tanúsító igazolások, e) a 10. § (1) bekezdés a) pontja szerinti egyéni védőeszköz szükségessége, kiválasztásának szempontjai, f) a munkavállalók védelmére és dekontaminálására, illetve a munkavégzés hatókörében tartózkodók védelmére szolgáló eszközök felsorolása, jellemzése, g) az azbesztből, illetve azbeszttartalmú termékből keletkező porok a munkaterületen kívülré jutásának megakadályozására szolgáló intézkedések, h) a tevékenység befejezését követően az azbeszttel való expozíció megszűnésének igazolása levegőtisztasági vizsgálattal, i) nyilatkozat arról, hogy a tevékenység végzéséhez szükséges, 12. § szerinti szakmai ismeretek biztosítottak.

f) a védőeszközöket minden használat után ellenőrizték és tisztítják, a hibás védőeszköz az újbóli használat előtt megjavítják vagy kicserélik.

Ugyanezen szakasz (2) és (3) bekezdései szerint „Ha az (1) bekezdés c) pontja szerinti tisztítható védőöltözet tisztítását nem a munkáltató végzi, úgy azt csak ehhez megfelelő felszereléssel rendelkező tisztító végezheti, ahová azt zárt tartályban kell szállítani. (3) Amennyiben a munkavégzéssel összefüggésben egyéni védőeszköznek nem minősülő ruházat azbeszttel szennyeződik, úgy tisztításáról a (2) bekezdés szerint kell gondoskodni.”

A tényállásban is már ismertettük, hogy a Munkavédelmi Hatóság nyilvántartása szerint a templom tetőfelújítására szerződő egyéni vállalkozó munkáltatóként elmulasztotta a fentiek szerinti, az azbesztcement-síkpala bontásához szükséges bejelentés és munkaterv munkavédelmi hatóságnak való benyújtását.

A Ket. 88. §-a szerint a hatóság - a hatáskörének keretei között - ellenőrzi a jogszabályban foglalt rendelkezések betartását, valamint a végrehajtható döntésben foglaltak teljesítését.

A Ket. 88/A. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a hatósági ellenőrzés hivatalból vagy - ha azt törvény vagy kormányrendelet nem zárja ki vagy nem korlátozza - az ügyfél kérelmére indul meg. Az ügyfél csak saját maga hatósági ellenőrzés alá vonását kérelmezheti.

A MvTv. 81. § (1) bekezdése szerint a munkavédelemre vonatkozó szabályok megtartásának elősegítését, valamint ellenőrzését a munkavédelmi hatóság látja el.

A munkavállaló bejelentésének, és a munkaterv benyújtásának elmulasztása korlátozta a Munkavédelmi Hatóság ellenőrzési jogait, valamint a közérdekű bejelentés elsődlegesen a veszélyes hulladék kezelését tárta a környezetvédelmi hatóság elé.

A közérdekű bejelentésben foglalt tényállással közvetett összefüggésben a munkavédelmi hatósági hatáskörbe tartozó kötelezettségek vizsgálatára a közérdekű bejelentés munkavédelmi kötelezettségekkel kapcsolatos részének a Pkbt. 1. § (5) bekezdése szerinti áttétele, valamint a hivatalból indított ellenőrzés hiányában a munkavédelmi hatóságnak nem volt módja.

5. A fenti jogszabályi rendelkezések szerinti megelőzési, munkavédelmi és egészségvédelmi, valamint környezetvédelmi célok megvalósulását, az érintettek jogkövető magatartását segítik az azbeszttartalmú építőanyagok bontásáról szóló általános tájékoztatást, valamint a szakmai továbbképzést szolgáló programok, intézkedések.

A munkavédelemmel kapcsolatos állami feladatok között a MvTv. 15. § b) pontja úgy rendelkezik, hogy a munkavédelem ágazati tevékenységének keretében állami feladat a munkavédelem nemzeti politikájával összhangban az ágazati jellegű munkavédelmi kutatás, fejlesztés, továbbá a tájékoztatás, közreműködés a továbbképzés szervezésében.

A MvTv. 17. § (4) bekezdése szerint a munkavédelem ágazati feladatait a feladatkörében érintett miniszter látja el.

A StatútumR. 96. § (2) bekezdés g) pontja szerint a nemzetgazdasági miniszter (a továbbiakban: Miniszter), mint a Kormány munkavédelemért felelős tagja az azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelmével összefüggésben a MvTv. 15. § b) pontja szerinti tájékoztatási, továbbképzési feladatok elsődleges címzettje.

Az egyedi esetben nem állapítható meg az, hogy az állam tájékoztatási feladatának az alábbiak szerint hiányos, nem elégséges volta mennyiben járult hozzá ahhoz, hogy a panasszal érintett templom tetőfelújítását végző egyéni vállalkozó az azbesztpala bontásával kapcsolatos munkavédelmi kötelezettségeit - a vizsgálatunk által feltárt adatok szerint - elmulasztotta. Ugyanakkor az azbeszt-tartalmú építőanyagok bontásával, illetve veszélyes-hulladékként való kezelésével is összefüggően állami feladatként meghatározott tájékoztatási kötelezettség nem formális szempontokon alapul, hanem az a testi lelki egészséghez való jogot és az egészséges környezethez való jogot közvetlenül érinti. Az érintett célcsoportokhoz megfelelően eljuttatott, hatékony, a tudomány álláspontján és a hatályos jogszabályokon alapuló tájékoztatás elvitathatatlanul szükséges feltétele annak, hogy az érintettek a tudományos igazságokat, valamint a jogszabályok ezen alapuló előírásait megfelelően megismerve intézkedéseiket ehhez igazítsák és

az előírásoknak megfelelően, szakszerűen végrehajtott munkavédelmi és környezetvédelmi intézkedések révén a testi és lelki egészséghez való jog, valamint az egészséges környezethez való jog érvényesüljön.

A korábbi Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium archivált honlapján található az azbesztcement sík- és hullámpala bontásával kapcsolatos információkat is tartalmazó, a Minisztérium megbízásából a Levegő Munkacsoport által készített szakmai anyag³⁹.

A munkavédelemért felelős Nemzetgazdasági Minisztérium honlapján található tájékoztató anyagok között fellelhető az „Építési munkahelyek és építési folyamatok legfontosabb munkavédelmi követelményei” című kézikönyv⁴⁰, amelynek 23-24. oldalán van utalás az azbeszt tartalmú építőanyagok bontásával kapcsolatos kötelezettségekre, azonban ezek a 2012 előtt hatályos jogszabályokon alapulnak, amelyek időközben részben hatályukat veszítették.

Sürgetően szükségesnek tartjuk mindezért, hogy a kérdéses tevékenységért felelős Miniszter az állam munkavédelemhez kapcsolódó tájékoztatási feladatának tegyen eleget és kifejezetten az azbesztcement sík- és hullámpala bontásának munkavédelmi és környezetvédelmi kérdéseire vonatkozó, egyaránt a lakosságnak és az érintett vállalkozói célcsoportnak szánt, a hatályos joganyag szerinti, részletesebb és célzottabb tájékoztatás, valamint szakmai továbbképzési program megalkotásával, elfogadásával és végrehajtásával, szükség szerint az egészségügyért és a környezetvédelemért felelős miniszterekkel is együttműködésben.

Az azbeszt-tartalmú sík és hullámpala fedés használatának a múlt század utolsó harmadában való elterjedtsége, és az időmúlás következtében az amortizáció fokozódása álláspontunk szerint felveti annak *időszerűségét és szükségességét*, hogy az azbeszt tartalmú tetőfedő anyagok bontásához kapcsolódó munkavédelmi szabályok és módszerek megismertetésével kapcsolatos állami tájékoztatási tevékenység közvetlenül is segítse az ehhez kapcsolódó munkavédelmi szabályok érvényesülését, és ennek révén az egészségvédelem célkitűzéseit.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata is megerősíti, hogy az állam tevőleges szabályozási és információszolgáltatási kötelezettsége és az egészséges környezethez való aspektusokat is magában foglaló magánélethez való jog (Emberi Jogok Európai Egyezménye, 8. cikk) között közvetlen összefüggés áll fenn. A Brincat és mások v. Málta ítélet a máltai kormányzat tájékoztatási és hatékony szabályozási kötelezettségének terjedelmét vizsgálta az azbeszttel érintkező munkások vonatkozásában. A Bíróság hangsúlyozta, hogy az államok a 8. cikk alatt kötelesek aktívan információt szolgáltatni az azbeszt káros hatásairól az azbesztnek munkájuk folytán kitett egyének részére annak érdekében, hogy az egészségüket és életüket fenyegető kockázatokat felbecsülhessék.⁴¹

Meglátásunk szerint a terjesztendő információ köre nem értelmezhető megszorító módon. Ezért az egészséges környezethez való jog érvényesítése érdekében az államnak nem csak az egészségkárosító hatásokról, hanem a káros hatások megelőzésének módjáról is tájékoztatnia kell a munkájuk folytán azbeszttel elkerülhetetlenül érintkező munkavállalókat.

Megállapítottuk mindezért, hogy a testi és lelki egészséghez, valamint az egészséges környezethez való joggal kapcsolatos jövőbeni, a tényálláshoz hasonló visszásságra okot adó helyzet ismételt kialakulásának megelőzése érdekében szükséges az állam, és a Miniszter munkavédelemmel összefüggő tájékoztatási kötelezettségéből fakadó feladatainak kifejezetten az azbesztcement pala bontására vonatkozó speciális végrehajtása és az érintett széles társadalmi csoportot megjelenítő alanyi kör a hatályos jogi szabályozáson alapuló hatékony tájékoztatása.

³⁹ <http://www.kvvm.hu/cimg/documents/AZBESZTSZAKMAI.pdf>

⁴⁰ http://www.ommf.gov.hu/letoltes.php?d_id=5513

⁴¹ A Brincat és mások v. Málta ügy, 2014, (App. no. 60908/11, 62110/11, 62129/11, 62312/11 és 62338/11) 102. bekezdés.

6. A munkavédelmi szabályozás mellett a bontási és veszélyes hulladékok kezelésével összefüggő jogszabályok biztosítják azon preventív intézkedések érvényesülését, amellyel megelőzhető a már lebontott, veszélyes hulladékká vált azbeszt tartalmú cementpala egészségre veszélyes kiporzása és a levegőkörnyezetbe kerülése.

A Htv. 2. § (1) bekezdés 10. pontja szerint *építési-bontási hulladék*: az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény szerinti építési tevékenységből származó hulladék, a 24. pont szerint *hulladékbirtokos*: a hulladéktermelő, továbbá bármely jogalany, akinek vagy amelynek a hulladék a birtokában van.

Az építési-bontási hulladék kezelésére vonatkozó szabályokat a BontásiHR. tartalmazza, amelyet a hulladék birtokosának kell érvényesítenie.

A vizsgálatra felkért Főfelügyelőség tájékoztatása szerint a panasszal érintett esetben a BontásiHR. 10. § (1) és (3) bekezdései értelmében a templom üzemeltetőjének, mint építtetőnek az építési, bontási tevékenység befejezését követően be kellett volna nyújtania a Felügyelőségre a bontási hulladék nyilvántartási lapot, valamint a hulladékot kezelő általi igazolást. Előbbiekre a rendelkezésekre álló iratok alapján nem került sor.

A Főfelügyelőség felkérésünk alapján lefolytatott vizsgálata ugyanakkor eltekintett attól, hogy a bontási hulladékok között *a veszélyes hulladékok* kezelésére speciális jogszabályok vonatkoznak.

A BontásiHR. 1. § (2) bekezdése szerint az építési és bontási tevékenység során keletkező veszélyes hulladék kezelésére külön jogszabályokban foglaltak az irányadók.

A Htv. 55. § (1) A hulladék veszélyes hulladéknak minősül, ha az a hulladékjegyzékről szóló miniszteri rendeletben meghatározott hulladékjegyzékben veszélyes hulladékként szerepel, és megfelel a 2. § (1) bekezdés 48. pontjában foglalt fogalom-meghatározásnak.

A Htv. 2. § (1) bekezdés 48. pontja szerint veszélyes hulladék: az 1. mellékletben meghatározott veszélyességi jellemzők legalább egyikével rendelkező hulladék.

Az azbeszt a Htv. 1. mellékletében meghatározott 6. és 7. pont szerinti, HP 6 Akut toxicitás, valamint HP 7 Rákkeltő (karcinogén) veszélyességi jellemzőkkel rendelkezik.

A panasszal érintett templom tetőfelújítása során lebontott tetőfedő azbesztcement-síkpala a HulladékjegyzékVmr. 2. mellékletében a 17. pont alatti építési-bontási hulladékok között azbeszttet tartalmazó építőanyagként EWC 17 06 05* kód szerint veszélyes hulladéknak minősül.

A Htv. 56. §-a szerint (1) Veszélyes hulladékot hulladékgazdálkodási engedély nélkül más hulladékkal, illetve anyaggal összekeverni vagy hígítani nem lehet. (2) Veszélyes hulladékot nem lehet hígítani vagy összekeverni annak érdekében, hogy a veszélyes anyagok eredeti koncentrációja a hulladékot veszélyes hulladékká minősítő határérték szintje alá csökkenjen. (3) Ha a hulladék keverésére hulladékgazdálkodási engedély nélkül kerül sor, az összekevert hulladékot - amilyen mértékben műszaki, környezetvédelmi szempontból és az ésszerű költségáfordítás figyelembevételével megvalósítható - szét kell választani. (4) A környezetvédelmi hatóság - a megvalósíthatóságtól függően - a hulladékbirtokost a hulladék szétválasztására kötelezi, ha a (3) bekezdésben foglalt kötelezettségének nem tesz eleget.

A vizsgált időszakban hatályos, a veszélyes hulladékokkal kapcsolatos külön jogszabály a VhKr. volt, amelynek 6. §-a szerint a háztartások kivételével a veszélyes hulladék termelője köteles: a) minden veszélyes hulladékot eredményező tevékenységéről anyagmérleget készíteni - amelynek tartalmaznia kell az adott termelési technológiába bemenő anyagok mennyiségét és összetételét, a keletkező termékek mennyiségét és összetételét, valamint a veszélyes hulladékok mennyiségét és összetételét, b) a veszélyes hulladék tárolására és kezelésére használt létesítményei és berendezései üzemeltetéséről üzemnaplót vezetni, továbbá c) nyilvántartást vezetni és adatot szolgáltatni.

A VhKr. 10. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a hulladék termelője a veszélyes hulladékot, közvetlenül a keletkezés helyén, munkahelyi gyűjtőhelyen, a környezet szennyezését kizáró edényzetben, a tevékenység zavartalan végzését nem akadályozó mennyiségben gyűjtheti,

legfeljebb 1 évig. Ugyanezen szakasz (5) bekezdése szerint a termelő csak olyan kezelőnek adhat át veszélyes hulladékot, aki az adott veszélyes hulladék kezelésére jogosult.

A VhKr. 14. § (1) bekezdése szerint a szállító, illetve a begyűjtő csak olyan veszélyes hulladékot szállíthat, amelyre az engedélye feljogosítja, és amelyre vonatkozik a szerződése. A veszélyes hulladék begyűjtését és szállítását úgy kell végezni, hogy az a környezetben szennyezést ne idézzen elő. Szennyezés bekövetkezése esetén az illetékes hatóság intézkedik a szennyezés megszüntetéséről. A szennyezés okozója köteles a szennyezett területet megtisztítani (megtisztíttatni). Az intézkedő hatóság az eseményt haladéktalanul bejelenti a környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőségnek.

7. A Főfelügyelőség vizsgálatának eredményeiről szóló, a tényállásban már ismertetett tájékoztatás szerint a Felügyelőség, illetve a Kormányhivatal nem hívta fel a Szent István Király Plébániatemplom üzemeltetőjét (Órhalmi plébánia – Váci Egyházközség) nyilatkozattételre a felújítási munkálatokkal kapcsolatban, így a megelőző eljárásokban nem tisztázódott, hogy milyen mennyiségű és fajtájú hulladék keletkezett a bontási és felújítási munkák során, illetve nem volt az sem megállapítható, hogy esetlegesen nem a templomtető felújítását végző vállalkozó feladata volt-e, hogy a munkálatok során keletkező hulladékok megfelelő kezeléséről gondoskodjon.

A Főfelügyelőség ugyancsak már ismertetett tájékoztatása szerint az elsőfokú építésügyi hatóság eljárásában a Felügyelőség, mint környezetvédelmi szakhatóság bevonásának jogszabályban foglalt feltételei nem álltak fenn, mert az érintett templom nem külterületen, vagy természetvédelmi szempontból kijelölt belterületen helyezkedik el.

Az Étv. 2. § 36. pont szerint *Építési tevékenység*: építmény, építményrész, épületegyüttes megépítése, átalakítása, bővítése, felújítása, helyreállítása, korszerűsítése, karbantartása, javítása, lebontása, elmozdítása érdekében végzett építési-szerelési vagy bontási munka végzése.

Az Étv. 34. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy építési tevékenység megkezdéséhez és folytatásához jogszabályban meghatározott esetekben az építésügyi hatóság eljárásának lefolytatása szükséges. Az építésügyi hatóság jogosult az építési tevékenység jogszerűségének ellenőrzésére.

Az Étvhr. 45. § (1) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy bontási engedély alapján végezhető a helyi építészeti örökségvédelemmel érintett építményt, építményrészt érintő bontási tevékenység.

A panasszal érintett Órhalom belterület 01/2 hrsz.-ú ingatlanon elhelyezkedő Szent István Király Római Katolikus Plébániatemplom Órhalom Község Önkormányzatának Képviselő-testülete helyi építészeti értékek védelméről szóló 10/2009. (XI. 23.) rendelet 1. számú melléklete szerint helyi építészeti örökségvédelem alatt áll.

Az Étvhr. 6. számú melléklete 11. pontja csak hulladék kezelésével kapcsolatos építmény esetén írja elő bontási engedélyezési eljárásban (ha az építési tevékenység, illetve az épületben folytatott tevékenység nem környezeti hatásvizsgálati, vagy egységes környezethasználati engedély-köteles) a környezetvédelmi hatóság szakhatóságként való bevonásának kötelezettségét azon szakkérdés elbírálására vonatkozóan, hogy milyen hulladék keletkezik és annak kezelés megfelel-e a hulladékgazdálkodási előírásoknak.

Az Étvhr. szakhatósági közreműködésre vonatkozó 6. melléklete nem tartalmaz ugyanakkor általános előírást arra az esetre, hogy amennyiben az építmény, vagy épületrész bontása során veszélyes hulladék keletkezik, a környezetvédelmi hatóság szakhatóságként való bevonása kötelező lenne.

A Főfelügyelőség tájékoztatásában hivatkozott, az Étvhr. 6. mellékletének 8. pontjában foglalt jogszabályi szempont, vagyis a környezetvédelmi hatóság szakhatóságként való bevonásának kizárólag a külterületi ingatlanok, valamint a belterületi természetvédelmi vagy NATURA 2000 védettség alatt álló ingatlanok esetére korlátozott feltétele az azbeszt tartalmú építő- vagy szigetelő anyag bontásával összefüggésben nem tekinthető hatékony védelmi szabályozásnak a települések belterületének lakóövezeteiben élő lakosság egészségvédelme

szempontjából, mert csak elenyésző esetben és jelentéktelenül szűk körben teszi lehetővé a bontási engedélyezés során a környezetvédelmi hatóság bevonását.

A Kvt. környezet védelmének alapelveiről szóló fejezetében első helyen áll az elővigyázatosság⁴², megelőzés és helyreállítás elve.⁴³

„A megelőzés a környezetvédelem legfontosabb elve, amely a környezetpolitikában ismert másik megfogalmazása szerint *a szennyezés forrásánál való fellépést jelenti.* (...) A megelőzés fogalma kettős értelemben használatos, mivel az ártalmak keletkezésének megelőzése mellett a károsító folyamatok további hatásai elleni fellépést is magában foglalja. Az egész környezetvédelmi jogrendszert oly módon kell felépíteni – ellentétben a túlnyomórészt ma is érvényesülő szabályozással –, hogy ezen elv valósággá váljék. A megelőzés legegyszerűbb jogi realizálása az engedélyezési eljárás, melynek során a tevékenység gyakorlása nem csupán az engedély által adott jogosítványtól függ, hanem az ennek keretében meghatározható feltételek egyre szélesedő körétől.”⁴⁴

A bontási tevékenységgel összefüggésben keletkező veszélyes hulladék környezetvédelmi és egészségügyi szempontból korántsem elhanyagolható, vagy figyelmen kívül hagyható veszélyességi jellemzői miatt, valamint a hulladékgazdálkodási rendszerben a veszélyes hulladék speciális kezelésre vonatkozó szabályozás érvényesítése érdekében az elővigyázatosság és megelőzés elvének nem szerez érvényt megfelelően az a szabályozás, amely kizárólag a hulladékbirtokos alanyi kötelezettségén és az egyéni jogkövetésen alapul, és a preventív hatósági fellépést nem, hanem csupán utólagosan és kiegészítőleg, szankció-szerűen teszi lehetővé.

Az Étv. 45. § (1) bekezdése a bontási engedélyt nem állapítja meg a bontási tevékenység megkezdéséhez szükséges feltételként általánosan azokban az esetekben, amikor a bontás során veszélyes hulladék képződésével kell számolni.

Az Étvhr. a környezetvédelmi hatóság szakhatóságként való bevonásának esetei között nem tartalmaz arra az esetre és szakkérdésre vonatkozó előírást, amikor a bontási tevékenység során veszélyes hulladék képződik.

A HulladékjegyzékVmr. 2. melléklet 17. pontjában az építési-bontási hulladékok között pontosan meghatározott azon hulladékok köre, amelyek veszélyes hulladéknak minősülnek.⁴⁵

⁴² „Az elővigyázatosság a megelőzéshez képest egy lépéssel előbbre gondolkodik, amennyiben már a károsodás veszélyére vezető tevékenységek megalapozása során el kell kerülni az olyan helyzetet, amely esetleg a következő lépést jelentő megelőzés alkalmazását követeli meg. (...) A megelőzéshez képest az elővigyázatosság a valószínűség kisebb szintjén is érvényesül.” Bándi Gyula: Környezetjog (Budapest, 2006) 30. o.

⁴³ Kvt. 6. § (1) A környezethasználatot úgy kell megszervezni és végezni, hogy a) a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő; b) megelőzze a környezetszennyezést; c) kizárja a környezetkárosítást.

(2) A környezethasználatot az elővigyázatosság elvének figyelembevételével, a környezeti elemek kíméletével, takarékos használatával, továbbá a hulladékkeletkezés csökkentésével, a természetes és az előállított anyagok visszaforgatására és újrafelhasználására törekedve kell végezni.

(3) A megelőzés érdekében a környezethasználat során a leghatékonyabb megoldást, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technikát kell alkalmazni.

7. § A 6. §-ban foglaltak érvényesítése érdekében jogszabály előírhatja a környezethasználat feltételeit, illetőleg korlátozó vagy tiltó rendelkezéseket állapíthat meg.

8. § (1) A környezetet veszélyeztető vagy károsító környezethasználó köteles azonnal befejezni a veszélyeztető vagy károsító tevékenységet.

(2) A környezethasználó köteles gondoskodni a tevékenysége által bekövetkezett környezetkárosodás megszüntetéséről, a károsodott környezet helyreállításáról.

⁴⁴ im. 30. o. (kiemelés tőlem)

⁴⁵ 17 02 04* veszélyes anyagokat tartalmazó vagy azzal szennyezett üveg, műanyag, fa

17 03 01* szénkátrányt tartalmazó bitumen keverék

17 03 03* szénkátrány és kátránytermék

17 04 09* veszélyes anyagokkal szennyezett fémhulladék

17 04 10* olajat, szénkátrányt vagy egyéb veszélyes anyagot tartalmazó kábel

17 05 03* veszélyes anyagokat tartalmazó föld és kövek

17 05 05* veszélyes anyagokat tartalmazó kotrási meddő

17 05 07* veszélyes anyagokat tartalmazó vasúti pálya kavicságya

17 06 01* azbesztartalmú szigetelőanyag

Álláspontunk szerint – kiemelten az azbesztet tartalmazó építőanyagokra és szigetelőanyagokra vonatkozólag – a bontási tevékenység során keletkező veszélyes hulladékok esetén olyan jogi szabályozás megalkotása indokolt és szükséges, amely érvényesíti a megelőzés elvét, és a bontás megkezdésének feltételeként hatósági engedély megszerzését írja elő, valamint az építési hatósági eljárás során a környezetvédelmi hatóság szakhatóságként való bevonását annak érdekében, hogy a bontás során keletkező veszélyes hulladékok szakszerű kezelésével kapcsolatosan az emberi egészség és a környezeti elemek védelme érdekében a bontási engedélyben a tevékenység feltételeit az egyedi ügy sajátosságaira figyelemmel a hatóság megfelelően megállapíthassa.

Megállapítottuk, hogy a veszélyes hulladékok keletkezésével járó bontási tevékenység tekintetében a jogi szabályozás fentiek szerinti hiánya a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével, a testi és lelki egészséggel és az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszaállást okoz.

8. A Járási Hivatal tényállásban már ismertetett tájékoztatása szerint a Kormányhivatal 2016. szeptember 22-én kelt végzésében⁴⁶ felszólította az Önkormányzatot a panasszal érintett területen található építési-bontási hulladékok szennyeződésmertességének igazolására akkreditált laboratóriumok által végeztetett vizsgálatával, valamint az ezekről készült mérési jegyzőkönyvek megküldésével november 10-ig tartó határidővel.

2016. szeptember 29-én előre be nem jelentett helyszíni ellenőrzést tartott a Kormányhivatal a panasszal érintett, az Őrhalom 3, 102 és 02/2 hrsz.-ú ingatlanokon. Az ellenőrzés során további jogsértést állapított meg, ugyanis a helyszínen talált piros haszongépjármű utánfutójáról – nyilatkozatuk szerint – közfoglalkoztatottak az Önkormányzat megbízásából a közeli temetőből biológiailag lebomló, valamint egyéb (pl. műanyag, mécsesek) hulladékot szállítottak a panasszal érintett ingatlanok területére, valamint ilyen hulladékokat valamennyi ingatlanon találtak.

A Kormányhivatal 2016. november 10-én kelt határozatában megtiltotta az Önkormányzatnak az érintett ingatlanok területén engedély nélkül végzett hulladékgazdálkodási tevékenység folytatását. A határozat 2016. december 1-jén jogerőre emelkedett.

Az Önkormányzat a területen elhelyezett hulladék (töltőanyag) szennyeződésmertességét igazoló akkreditált laboratóriumi vizsgálatok mérési jegyzőkönyvének másolatát 2016. december 5-én küldte meg a Kormányhivatal részére.

A vizsgált mintákban azbeszt nem volt kimutatható, valamint a vizsgált paraméterek egyike sem lépte túl a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben megállapított (B) szennyezettségi határértékeket.

A Járási Hivatal arról is tájékoztatta vizsgálatunkat, hogy a Kormányhivatal által kiadott, az Önkormányzat engedély nélküli hulladékgazdálkodási tevékenységét az ingatlanok területén megtiltó határozata végrehajtásának hatósági ellenőrzésére sor fog kerülni.

A Főfelügyelőség vizsgálatának eredményeként a Járási Hivatal az illegális hulladéklerakással összefüggésben a közérdekű bejelentésben foglalt tisztázását követően a szükséges intézkedések megteszi.

Megállapítható, hogy a Kormányhivatal és a Járási Hivatal a hatásköre szerinti intézkedések megtételével az illegális hulladéklerakás megtiltásával a panasz alapján felmerülő, az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszaállás gyanújára okot adó körülményeket megfelelően megszüntette.

17 06 03* egyéb szigetelőanyag, amely veszélyes anyagból áll vagy azokat tartalmaz

17 06 05* azbesztet tartalmazó építőanyag

17 08 01* veszélyes anyagokkal szennyezett gipsz-alapú építőanyag

17 09 01* higanyt tartalmazó építési-bontási hulladék

17 09 02* PCB-t tartalmazó építési-bontási hulladék (pl. PCB-t tartalmazó szigetelőanyag, PCB-eket tartalmazó gyanta alapú padozat, PCB-t tartalmazó leszigetelt ablak, PCB-t tartalmazó kondenzátorok)

17 09 03* veszélyes anyagokat tartalmazó egyéb építési-bontási hulladék (ideértve a kevert hulladékot is)

⁴⁶ PE/KTF/236-7/2016.

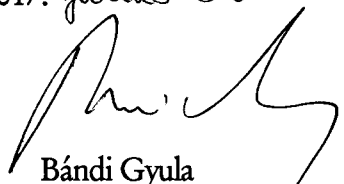
Intézkedés

1. Az Ajbt. 37. §-a alapján az alapvető jogok biztosa felkéri az építésügyért felelős Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy – a környezetügyért felelős földművelésügyi miniszterrel konzultatív együttműködésben – gondoskodjon a jogi szabályozás hiánya miatti visszasság megfelelő jogalkotással való megszüntetéséről a veszélyes (különösen az azbeszt tartalmú építő- és szigetelőanyagok bontásával keletkező) hulladék keletkezésével járó bontási tevékenységgel összefüggő építésügyi szabályozás tekintetében.

2. Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa felkéri a munkavédelemért felelős nemzeti gazdasági minisztert, hogy tegyen eleget az azbeszt-tartalmú építőanyagok bontásával kapcsolatosan a tudomány álláspontján és a hatályos jogszabályok előírásain alapuló munkavédelmi, egészségvédelmi és környezetvédelmi állami tájékoztatási kötelezettségének, továbbá vegye fontolóra az ezzel kapcsolatos állami feladata körében a szakmai továbbképzés előkészítésének és megvalósításának szükségességét, az egészségügyért felelős emberi erőforrások miniszterével, valamint a környezetvédelemért felelős földművelésügyi miniszterrel is konzultatív együttműködésben.

3. Az alapvető jogok biztosa megállapította, hogy a Salgótarjáni Járási Hivatal környezetvédelmi hatáskört gyakorló jogelődjei – a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség és a Pest Megyei Kormányhivatal – a közérdekű bejelentés tisztázását nem teljes körűen végezték el és ennek megfelelően nem gondoskodtak minden szükséges intézkedés megtételéről. A Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatala a fenti hiányosságok megszüntetéséről gondoskodott, így az alapvető jogok biztosa megállapította, hogy a jövőben is a Járási Hivatal gyakorlatának megfelelően kell a feladatokat elvégezni, szemben a jogelőd szervezetek gyakorlatával. Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa felkéri a Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatalának vezetőjét, hogy a jövőben is így folytassa – a Jelentés megállapításaira figyelemmel – a közérdekű bejelentések alaposságának tisztázását és a szükséges intézkedésekről való gondoskodási kötelezettségét.

Budapest, 2017. június 30.

Bándi Gyula

